

Svenska med didaktisk inriktning för ämneslärare med inriktning mot grundskolans årskurs 7-9, 1.2

Swedish with Focus on Didactics for Teachers Working in Secondary School, 1.2

15 högskolepoäng

15 credits

Ladokkod: CSVE22

Version: 2.1

Fastställd av: Utskottet för utbildningar inom pedagogik och lärande 2022-10-13

Gäller från: VT 2023

Nivå: Grundnivå

Huvudområde (successiv fördjupning): Svenska (G1N), Utbildningsvetenskap: Svenska-mångkulturellt samhälle (G1N), Didaktik (G1N)

Utbildningsområde: Undervisning 70%, Verksamhetsförlagd utbildning 30%

Ämnesgrupp: Utbildningsvetenskap teoretiska ämnen

Förkunskapskrav: Godkänt resultat från tidigare terminers VFU inom ramen för Ämneslärarutbildning för grundskolans årskurs 7-9: svenska och engelska 240 hp eller svenska och svenska som andraspråk, 240 hp

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Innehåll

Delkurs 1: Språkhistoria och språksituationen i Norden, 5 hp

Delkursen ger en översikt över det svenska språkets utveckling från forntid till nutid i relation till övriga nordiska språk. Framväxten av ett svenskt standardspråk relateras till samhällsliga förändringar, språkkontakt och språkpolitik. I delkursen studeras äldre texter utifrån språkstruktur, genre och kulturkontext. Språksituationen i Norden behandlas och språkpolitiska frågor såsom grannspråksundervisning och nationella minoritetsspråk belyses. Vidare behandlas språklig variation utifrån variabler som kön, ålder, gruppstillhörighet och geografisk hemvist. Dessutom planerar och genomför studenten inom ramen för delkursen en minilektion om språkhistoria där ämnesdidaktiska teorier och begrepp omsätts i undervisningspraktik.

Delkurs 2: Svensklärarens språkfärdighetsdidaktiska uppdrag, 10 hp

I denna delkurs vilar fokus på de språkliga processerna läsa, skriva, tala och lyssna och på hur man skapar förutsättningar för elever att utveckla strategier för att analysera, kritiskt granska och producera texter i olika genrer med hänsyn till syfte, form, struktur, mottagare och funktionssammanhang. I delkursen betonas även vikten av en vetenskapligt förankrad helhetssyn på språket där läsa, skriva, tala och lyssna samverkar. Vidare ingår bedömning av elevers förmåga att läsa och skriva sakprosatexter och multimodala texter, samt av elevers förmåga att tala och lyssna i olika talsituationer.

I delkursen ingår verksamhetsförlagd utbildning (VFU) där studenten planerar, genomför och utvärderar undervisningsmoment som delvis dokumenteras digitalt. Dokumentationen redigeras, analyseras och diskuteras på högskolan efter VFU-perioden. Två fältdagar kan dessutom ingå i delkursen.

Mål

Efter avslutad kurs ska studenten kunna, med avseende på,

Delkurs 1: Språkhistoria och språksituationen i Norden, 5 hp

1. Kunskap och förståelse

1.1 översiktligt redogöra för svenska språkets utveckling i relation till övriga nordiska språk samt i relation till samhällsliga förändringar, språkkontakt och språkpolitik

1.2 översiktligt redogöra för och beskriva språklig variation i svenska utifrån olika variabler, exempelvis kön, ålder och geografisk hemvist

1.3 beskriva språksituationen i Norden, redogöra för grannspråksbegreppet samt för likheter och skillnader mellan de nordiska grannspråken

1.4 uppvisa kännedom om Sveriges nationella minoritetsspråk

2. Färdighet och förmåga

2.1 ämnesdidaktiskt omsätta innehållet om språkhistoria i didaktisk planering och minilektion

3. Värderingsförmåga och förhållningssätt

3.1 kritiskt reflektera över språket ur ett språksociologiskt perspektiv med fokus på språkliga attityder och språket som identitetsmarkör

3.2 diskutera hur språkliga konventioner uppstår och förändras

Delkurs 2: Svensklärarens språkfärdighetsdidaktiska uppdrag, 10 hp

1. Kunskap och förståelse

1.1 redogöra för hur undervisning och bedömning kan gå till för att främja elevers läsning, skrivande, talande samt lyssnande i olika typer av undervisningssituationer

1.2 definiera forskningsbaserade begrepp som relaterar till undervisning och bedömning i samtliga språkfärdighetsaspekter

1.3 visa grundläggande kunskaper om läs- och skrivsvårigheter samt redogöra för hur lärare kan stödja elever i svårigheter

2. Färdighet och förmåga

2.1 med stöd i ämnesdidaktisk forskning planera undervisning som syftar till att främja elevers läsning i olika typer av lässituationer, med särskilt fokus på läsning av sakprosatexter och multimodala texter

2.2 med stöd i ämnesdidaktisk forskning planera undervisning som syftar till att främja elevers skrivande i olika typer av skrivsituationer med särskilt fokus på skrivande av sakprosatexter och multimodala texter

2.3 med stöd i ämnesdidaktisk forskning planera undervisning som syftar till att främja elevers talande och lyssnande i olika typer av talsituationer

2.4 använda forskningsbaserade begrepp som relaterar till undervisning i samtliga språkfärdighetsaspekter

2.5 med hjälp av digital teknik såväl muntligt som skriftligt dokumentera och presentera ett undervisningsinnehåll i ämnet svenska

2.6 använda ett korrekt akademiskt skriftspråk och referenshantering enligt Harvardsystemet

2.7 i samråd med VFU-lärare och med stöd i svenskdidaktisk forskning samt utifrån relevanta styrdokument för ämnet svenska, formulera mål, planera, leda, genomföra och utvärdera undervisning i svenska med fokus på måluppfyllelse för alla elever i åk 7-9

3. Värderingsförmåga och förhållningssätt

3.1 reflektera över och utvärdera den egna yrkesprogressionen

3.2 bedöma elevers förmåga att läsa sakprosatexter och multimodala texter

3.3 bedöma elevers förmåga att skriva sakprosatexter och producera multimodala texter

3.4 bedöma elevers förmåga att tala och lyssna

Undervisningsformer

Undervisningen i kursen består av

Delkurs 1: Språkhistoria och språksituationen i Norden, 5 hp

- föreläsningar
- workshops
- studiegruppsarbete

Delkurs 2: Svensklärarens språkfärdighetsdidaktiska uppdrag, 10 hp

- föreläsningar
- seminarier
- workshops
- studiegruppsarbete
- verksamhetsförlagd utbildning (VFU)

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer

Kursen examineras genom följande examinationsmoment:

Delkurs 1: Språkhistoria och språksituationen i Norden, 5 hp

(RE01) Delkurs 1: Minilektion

Muntlig redovisning i grupp och individuell skriftlig inlämning

Lärandemål: 2.1

Högskolepoäng: 1,0

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(TE01) Delkurs 1: Språkhistoria och språksituationen i Norden

Individuell skriftlig tentamen

Lärandemål: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 3.1, 3.2

Högskolepoäng: 4,0

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Delkurs 2: Svensklärarens språkfärdighetsdidaktiska uppdrag, 10 hp

(IN01) Delkurs 2: VFU-uppgift

Individuell redovisning i grupp och individuell inlämning

Lärandemål: 2.4, 2.5, 2.6, 2.7, 3.1

Högskolepoäng: 1,5

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

(VU01) Delkurs 2: VFU

Verksamhetsförlagd utbildning

Lärandemål: 2.7

Högskolepoäng: 3,0

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(TE02) Delkurs 2: Svenskämnets didaktik

Individuell skriftlig tentamen

Lärandemål: 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4

Högskolepoäng: 4,0

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

(WO01) Delkurs 2: Bedömning av elevprodukter 1, läsa

Workshop

Lärandemål: 3.2

Högskolepoäng: 0,5

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(WO02) Delkurs 2: Bedömning av elevprodukter 2, skriva

Workshop

Lärandemål: 3.3

Högskolepoäng: 0,5

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(WO03) Delkurs 2: Bedömning av elevprodukter 3, tala

Workshop

Lärandemål: 3.4

Högskolepoäng: 0,5

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

Det maximala antalet examinationstillfällen för varje examination i kursen är 5. Ett förbrukat examinationstillfälle är en examination där studenten har fått betyg (U/G/VG).

Den sammanhängande VFU-perioden är en examination där 100% närvaro gäller. Bedömning av den verksamhetsförlagda utbildningen sker enligt ett systemiserat och validerat bedömningsformulär. Det maximala antalet examinationstillfällen för verksamhetsförlagd utbildning är två. Examinator kan med omedelbar verkan avbryta en students verksamhetsförlagda utbildning, eller motsvarande, om studenten visar sådana allvarliga brister i kunskaper, färdigheter eller förhållningssätt att barns/elevs säkerhet, integritet eller föräldrars förtroende för verksamheten riskeras. När verksamhetsförlagd utbildning avbryts på detta sätt innebär det att studenten underkänns på aktuellt moment och att ett verksamhetsförlagt utbildningstillfälle är förbrukat. I sådana fall skall en individuell utvecklingsplan upprättas av examinator i samråd med studenten. Student som underkänts i den praktiska delen har möjlighet att genomgå ytterligare ett verksamhetsförlagt utbildningstillfälle på denna kurs såvida inte två examinationstillfällen redan förbrukats. Om student på eget initiativ avbryter verksamhetsförlagd utbildning, leder avbrottet till att studenten underkänns på kursen. Studenten erbjuds i sådant fall en ny praktikperiod i samband med nästa kurstillfälle såvida inte det maximala antalet examinationstillfällen redan uppnåtts.

Betyg grundas på en samlad bedömning av studentens kunskaper, färdigheter och värderingsförmåga. Betyg bestäms av särskilt utsedd lärare (examinator) (Högskoleförordningen, 6 kap 18 §). Väl godkänd, VG, på hel kurs kan student erhålla när student har VG på mer än 50% av de poäng som är VG-grundande.

Om studenten har ett beslut/rekommendation om särskilt pedagogiskt stöd från Högskolan i Borås på grund av

funktionsnedsättning, har examinator rätt att anpassa examinationen. Examinator har att utifrån kursplanens mål avgöra om examinationen kan anpassas i enlighet med beslutet/rekommendationen.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Delkurs 1: Språkhistoria och språksituationen i Norden, 5 hp

Ask, Sofia (2012). *Språkämnet svenska: ämnesdidaktik för svensklärare*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur (utdrag, ca 15 s)

Eliaso Magnusson, Joseфина (2018). Språk, makt och "Den Andre": Erfarenheter av underordning och/eller "möjliggörande" i Sverige. *Paideia* 16, ss. 46-56 (10 s)

Hannedóttir, Anna Helga (2010). Den nordiska språkförståelsen: "evnen til å forstå annerledes talende mennesker". I *Nordisk tidskrift för vetenskap, konst och industri* 4/10. (7 s)

Liberg, Caroline & Smidt, Jon (red.) 2019. *Att bli lärare i svenska*. Första upplagan Stockholm: Liber, kapitel 11 (13 s.)

Norrby, Catrin & Håkansson, Gisela 2015. *Introduktion till Sociolingvistik*. 2:a uppl. Lund: Studentlitteratur, kapitel 1-3 (108 s)

Pettersson, Gertrud (2005). *Svenska språket under sjuhundra år. En historia om svenskan och dess utforskande*. Lund: Studentlitteratur. (237 s)

Pettersson, Jonathan (2012). Den språkhistoriska kunskapens värden: Språkhistoria i ett historiedidaktiskt perspektiv. I Bylin, Maria, Falk, Cecilia & Riad, Tomas (red.). *Studier i svensk språkhistoria 12. Variation och förändring*. Stockholm: Acta Universitatis Stockholmiensis, 2014. (12 s)

Torp, Arne (2005). Nordiska språk i forntid och nutid. Språklikhet och språkskillnad, språkfamiljer och språksläktskap. I Sletten, I. S. (red.). *Nordens språk med rötter och fötter*. Köpenhamn: Nordiska ministerrådet, ss. 19–74. (56 s)

Ytterligare litteratur enligt lärares anvisningar, t.ex. om de nationella minoritetsspråken i Sverige (ca 75 s)

Delkurs 2: Svensklärares språkfärdighetsdidaktiska uppdrag, 10 hp

Bergh Nestlog, Ewa & Danielsson, Kristina (2020). *Textskapande i grundskolan: utveckla funktionella skrivpraktiker*. Upplaga 1. Lund: Studentlitteratur AB, kapitel 7-8. (38 s)

Danielsson, Kristina & Selander, Staffan (2014). *Se texten! Multimodala texter i ämnesdidaktiskt arbete*. Malmö: Gleerup, kapitel 4 (15 s)

Edvardsson, Jenny, Godhe, Anna-Lena & Magnusson, Petra (2018). *Digitalisering, literacy och multimodalitet*. Lund: Studentlitteratur, kapitel 3-5 (40 s)

Enström, Ingegerd (2020). *Ordens värld. Svenska ord - struktur och inläring*. 3. uppl. Lund: Studentlitteratur (Utdrag 15 s)

Jacobson, Christer (2020). En modell över läs- och skrivsvårigheter och dyslexi. Läs- och skrivsvårigheter och dyslexi, svenska dyslexiföreningens tidskrift. (7 s)

Langer, Judith A. (2017). *Litterära föreställningsvärldar: litteraturundervisning och litterär förståelse*. Göteborg: Daidalos, kapitel 1-4 (63 s)

Liberg, Caroline, af Geijerstam, Åsa, Wiksten Folkeryd, Jenny, Bremholm, Jesper, Halleson, Yvonne et al. (2012). Textrörlighet - ett begrepp i rörelse. I Matre, Synnöve & Skaftun, Atle (red.) *Skriv! Les! 1: artikler fra den første nordiske konferansen om skrivning, lesing og literacy*. Trondheim: Akademiska forlag, ss. 65-81 (17 s)

Norlund, Anita (2009). *Kritisk sakprosaläsning i gymnasieskolan: didaktiska perspektiv på läroböcker, lärare och nationella prov*. Diss. Göteborg: Göteborgs universitet. Tillgänglig på Internet, kapitel 2 (11 s)

Norlund, Anita (2013). "Varför tycker du att man ska ha dödsstraff, då?" - Ett sociologisk-didaktiskt verktyg för analys av klassrumsdebatter. *Educare*. 2013:1, ss. 41-67 (27 s)

Norlund, Anita (2016a). Inte på allvar – när debatter iscensätts i klassrummet. *Utbildning & Demokrati-tidskrift för didaktik och utbildningspolitik*. 25(2), 25-48 (24 s)

Norlund, Anita (2016b). Recognising debate types within the classroom – an expansion of prevailing conceptual divisions. *L1-Educational Studies in Language and Literature* 16 (19 s)

Skar, Gustaf & Tengberg, Michael (red.) (2015). *Bedömning i svenskämnet: årskurs 7-9*. Stockholm: Svensk lärarföreningen, (utdrag ca 50 s)

Templeton, John J & Pikulski, Shane (2004). *Teaching and developing vocabulary: Key to longterm reading success*. Current Research in Reading/Language Arts, Houghton Mifflin Company. (12 s)

Uddling, Jenny. (2019). *Textsamtalens möjligheter och begränsningar i språkligt heterogena fysikklassrum*. Diss. Stockholm: Stockholms universitet. Kapitel 6-8 (87 s)

Wengelin, Åsa & Nilholm, Claes (2013). *Att ha eller sakna verktyg: om möjligheter och svårigheter att läsa och skriva*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur, kap 4, 5 och 6 (74 s)

Westlund, Barbro (2015). *Aktiv läskraft: att undervisa i lässtrategier för förståelse: högstadiet*. Stockholm: Natur & kultur. Kapitel 2, 3 och 4 (121 s)

Ytterligare litteratur enligt lärares anvisningar (ca 250 s)

Studentinflytande och utvärdering

Före kursstart inbjuds studenterna till kursinformationsmöte. Kursen utvärderas i enlighet med gällande riktlinjer för kursvärderingar vid Högskolan i Borås, där studenternas synpunkter ska inhämtas. Kursutvärderingsrapporten publiceras och återkopplas till deltagande och blivande studenter i enlighet med ovan nämnda riktlinjer, och ligger till grund för framtida utveckling av kurser och utbildningsprogram. Kursansvarig lärare ansvarar för att utvärdering enligt ovan genomförs.

Övrigt

Kursen ingår i följande utbildningsprogram:

- Ämneslärarutbildning för grundskolans årskurs 7-9: svenska och engelska, 240 högskolepoäng
- Ämneslärarutbildning för grundskolans årskurs 7-9: svenska och svenska som andraspråk, 240 högskolepoäng